

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 30
december 2020
cena 1 euro

12

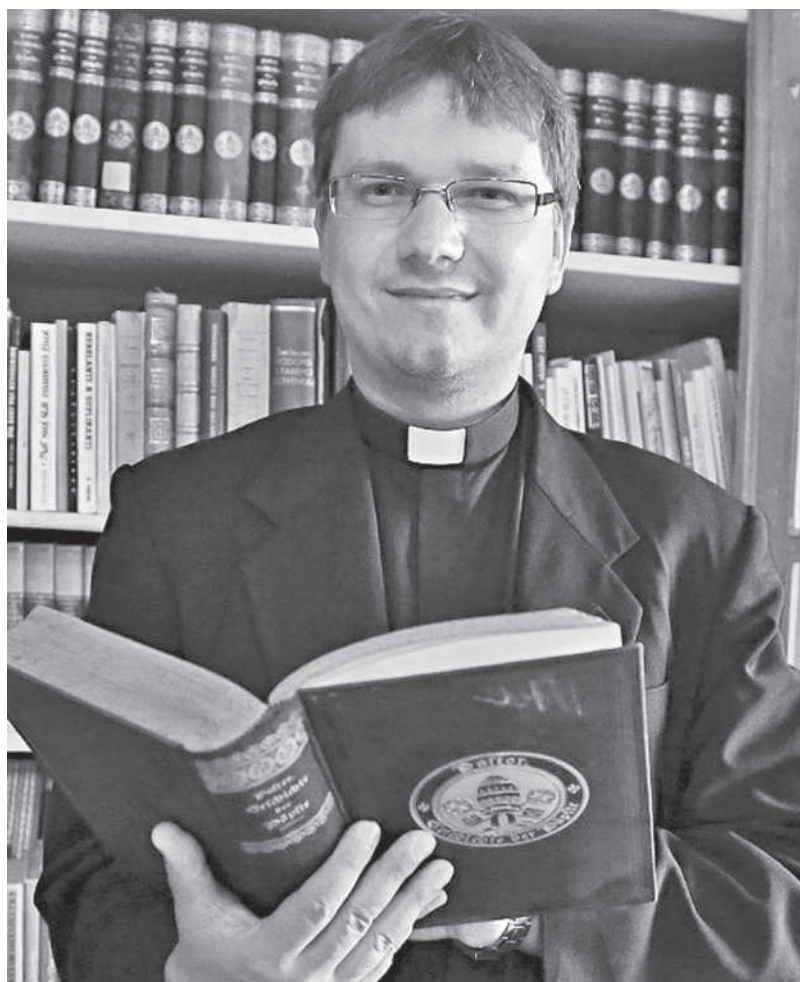
ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Kresťania slávia Vianoce od 4. storočia

NÁŠ ROZHOVOR

HEDr. Ľuboslav HROMJÁK, PhD. (1976), historik, znalec sakrálneho umenia, kňaz Spišskej diecézy. Venuje sa cirkevným dejinám so zameraním na výskum slovenských cirkevných a národných dejín 20. storočia vo Vatikánskom tajnom archíve. Základnú teológiu vyštudoval na TI CMBF UK v Spišskom Podhradí, licenciát (2004) a doktorát (2007) z cirkevných dejín získal na Pápežskej Gregoriánskej univerzite v Ríme. V roku 2004 získal aj diplom z archivistiky vo Vatikánskej škole archivistiky, paleografie a diplomatiky. V súčasnosti pôsobí ako odborný asistent na Katedre filozofie a histórie Teologického inštitútu v Spišskom Podhradí, Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. Pravidelne sa zúčastňuje viacerých vedeckých konferencií a prednášok na Slovensku, v Taliansku, Rakúsku, Chorvátsku, Španielsku, Lotyšsku, Českej republike, Maďarsku, Ukrajine, Rumunsku a v Peru a mnohé aj sám organizuje. Je členom viacerých historických vedeckých inštitúcií a tiež členom Rady pre históriu pri KBS. Pracuje na medzinárodných projektoch predovšetkým v spolupráci s Teologickou fakultou Univerzity vo Viedni.

Pokračovanie na 10. strane

Ľuboslav Hromják

Foto archív

V čísle	Ján Košiar Vianočný prihovor 2	Eva Zelenayová Vydedencami vo vlastnom štáte 3	Ján Litecký Šveda Ku Dňu boja za slobodu a demokraciu 4-5-6	Za Tonkom Tomikom 8
	Rafael Rafaj Aby Vianoce ostali Vianocami 3	Eva Zelenayová Zvíťazila pravda a láska... 4-5-6	Pietne spomienky v regiónoch 7	Vlado Gregor Urobme si raj na zemi 9
				Listy najvyšším ústavným činiteľom 12

Milí priatelia, politickí väzni, sympatizanti, bratia a sestry!

Vianoce, sviatky Narodenia Pána Ježiša Krista sa nám blížila aj v tom roku 2020, roku koronavírusu. Minimálne desať mesiacov nepočujeme a nečítame o iných skutočnostiach a udalostiach doma i vo svete iba o korone: o umieraní, šírení nákazy, testovaní či očkovaní.

Z pohľadu na to všetko, čo sme už zažili alebo aj v širších celospoločenských a medzinárodných súvislostiach, dnešná kauza korona je určite Božím dopustením. Nechcem povedať, že Božím trestom, lebo ešte sme tu a živí a v porovnaní s ostatným svetom nie je to u nás až také zlé. „Boh sa ale vysmievať nedá. Čo človek zaseje, to bude aj žať. Lebo kto seje pre svoje telo, z tela bude žať porušenie“ – píše sv. Pavol Galaťanom (Gal 6, 7-8). Čítali to tí, čo v časoch hojnosti a konjunktúry organizovali gej prajdy, pohody, pochody čertov a pod. v celom svete aj u nás? A koľko sme sa napočúvali genderistov, že už neplatí, že človek je stvorený na Boží obraz, lebo „ako muža a ženu ich stvoril“ (Gen 1, 27). Vraj človek si môže slobodne zvoliť. Dp. Marián Kuffa o tom hovoril po celom Slovensku, kým mu nezatvorili ústa a nezakázali mu apoštolát mimo diecezy.

Zdravý rozum i názor potvrdili aj biskupi z celého sveta v Ríme na synode ešte v roku 2015: „Ideológia gender neguje rozdielnosť a prirodzenú reciprocitu muža a ženy. Projektuje spoločnosť bez pohlavných rozdielov a vyprázdňuje antropologický základ rodiny.“

Čoho sa bojíme?

Celé mesiace sme mali a ešte aj máme veľké obmedzenia stretávania sa a bojíme sa jeden druhého, bojíme sa, že predčasne umrieme. Nikto sa akosi neponáhľal do kráľovstva nebeského.

Ak je koronavírus z laboratória, je to biologická zbraň, ktorá má za cieľ zredukovať počet obyvateľov na zemi. Jej tvorcov treba nájsť, identifikovať a dať im cenu Dr. Josefa Mengeleho (1911 – 1979), teda postaviť pred súd, ktorému on ušiel do Južnej Ameriky. **Ak koronavírus vznikol náhodou**, potom je to v Božom prozreteľnosťom pláne a je to Božie napomenutie hriešnemu ľudstvu, aby sa spamätalo.

Štátna moc, ktorú sme demokraticky odovzdali našim poslancom, sa naplno prejavila v diktatúre predsedu vlády a hlavného hygienika. Dobrovoľne povinné celoslovenské testovanie, ktoré sme tu mali 31. októbra a 1. novembra nám ukázalo, ako sa dá z vôle mocných urobiť z celého štátu veľké laboratórium. Ako kňaz, hoci sa mi to nepáči, nemôžem vyzývať na žiaden odpor, lebo sa držím sv. Pavla, že „nieto moci, ktorá by nebola od Boha“ (List Rimanom 13, 1). Niekedy je to požehnanie, inokedy dopustenie. Teraz, myslím si, že je to druhé.

Desaťdňové súženie

Posledná kniha Svätého písma, *Zjavenie sv. Jána*, nás po dvoch

tisícročiach upozorňuje, že „šelma prinútila všetkých, malých i veľkých, bohatých i chudobných, slobodných i otrokov, dať si na pravú ruku alebo na čelo znak a kupovať alebo predávať smel len ten, kto mal tento znak Šelmy alebo jej meno alebo číslo jej mena. V tomto je múdrosť! Kto má rozum, nech vypočíta číslo Šelmy! Lebo je to číslo človeka a jeho číslo je šesťstošesťdesiatšesť.“ (Zjv 13, 16-18). Nateraz nám ho ešte netetovali na čelo ani na ruku, ale ľuďom vystavovali certifikáty, bez ktorých človek nemohol ísť do práce, na poštu či do niektorých obchodov. A na tých certifikátoch boli graficky znázornené tri vírusy, pričom každý z nich mal po šesť tykadliel. To naozaj takto vyzerá ten vírus, alebo je to len otázka viery? Alebo to len grafik, čo navrhol ten papier, vedel prečo kreslí práve vírusy so šiestimi tykadlami? Náhodou... Ale k tomu nezmazateľnému znaku, či na čele alebo na ruke, sa blížime.

Aj o desaťdňovej karanténe čítame vo Svätom písme: „Anjelo- vi cirkvi v Smyrne napíš: Toto hovorí Prvý a Posledný, ten, čo bol mŕtvy a ožil. Poznáš tvoje súženie a tvoju chudobu, a predsa si bohatý! Viem, ako vás ohovávajú niektorí, čo sa chvália, že sú Židia, a nie sú, ale sú Satanovou synagógou. Neboj sa toho, čo máš vytrpieť. Hľa, diabol uvrhne niekoľkých z vás do väzenia, aby vás skúšal, a budete mať desať dní súženia. Zostaň verný až do smrti a dám ti veniec života.“ (Zjv 2, 8-10)

On je cesta, pravda a život

Náš život je v Božích rukách, nik z nás neprišiel na svet sám od seba, to Pán Boh nás povolal k životu do tohto sveta a on má náš život v rukách. A po smrti predsa existuje život večný, kde „ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.“ (Sv. Pavol, 1. List Korintánom 2, 9)

Oslava Vianoc aj v našich krajoch vďaka koronakríze nebude mať taký komerčný ráz, ako po iné roky. A pre všetkých to bude len dobre: uvedomiť si, že Ježiš Kristus prišiel na tento svet a ukázal, že on je cesta, pravda a život.

Čaká nás teda oslava Vianoc, oslava narodenín Ježiša Krista, Božieho Syna. Kto je teda Ježiš Kristus, ktorému sa chystáme blahoželovať? Aj on sám sa svojich apoštolov pýtal: „Za koho ma pokladajú ľudia a za koho ma pokladáte vy?“ (Mt 6, 13-20) Dnes by sme robili prieskum verejnej mienky, rátali preferencie. Aké by boli výsledky? Dáme do karantény aj Božieho Syna Pána Ježiša Krista, nech nás nevyrušuje, keď nemá certifikát?

Dnes, keď píšem tieto riadky, vôbec nie sme si istí, či predseda vlády s hlavným hygienikom nám opäť neprikážu zatvoriť kostoly, naše i Božie príbytky.

Napriek tomu vám všetkým želim požehnané Sviatky Narodenia Pána a úspešný rok 2021 bez korony.

Ján Košíar
duchovný PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ**: PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] • **Šéfredaktorka**: Eva Zelenayová • **Redakčná rada**: Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie**: 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón**: 02-5263 8156 • **e-mail**: uzpko@mail.t-com.sk • **webová stránka**: www.pv-zpko.sk • **IČO**: 00679879 • **Cena jedného výtlačku**: 1 EURO • **Predplatné** 10 EUR/kalendárny rok • **Predplatné pre zahraničných abonentov**: 50 USD vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.**: SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV**: 3851/09 • **Tlač**: PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN**: 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Aby Vianoce ostali Vianocami

Žijeme čas adventný a tešíme sa na Vianoce. Tie kresťanské, nie tie konzumné. Žiaľ, v svetskom obraze Vianoc za socializmu a dnes nachádzame znepokojujúce znaky. Tým spoločným je materializmus a konzum. Akoby duchovný život a pravé hodnoty mali ostať zas len v kostole, či zatvorené doma pri sviatočnom stole. Jeden rozdiel je predsa len podstatný. Oficiálne sme sa zbavili ideologického naratívu Vianoc ako „Sviatkov zimy, pokoja a mieru“, ale duchovná zmena Vianoc vo verejnom a mediálnom prostredí kríva. Hádám okrem prenosu svätých omší a televíznych biblických filmov. Z nákupných centier sa stali nové chrámy konzumnej radosti.

Advent podľa reklamy na Vianoce začína už v októbri! Predbiehanie kresťanského kalendára tým obchodníckym je urážkou kresťanstva. Takéto zneuctenie vulgárnym materializmom konzumu by zrejme v prostredí iného svetového náboženstva neprešlo.

Sloboda nie je anarchia a bývalí politickí väzni ju vnímali ako dar spravodlivosti a víťazstva ducha a viery nad hmotou a ateistickou ideológiou po-

tláčajúcou Boha a náboženskú vieru. Žiaľ, aj na hlavných kresťanských sviatkoch vidieť ako si slobodu nevieme vážiť. Ako nám systém dokáže tradičné hodnoty deformovať na hmotné gýče. A tak sa potvrdzuje ďalší paradox, ktorý zažil azda každý politický väzeň. Nemal slobodu, ale získal dar viery; na svetlo sa pozeral cez mreže, ale vo vnútri mu horel nesmrteľný oheň, ktorý prišiel práve na Vianoce zapáliť v našich srdciach malý Ježiško.

Pokojamilovné a požehnané kresťanské Vianoce, naplnené radostou z nebeského daru, narodenia Spasiteľa sveta, praje všetkým

Rafael Rafaj, predsedníctvo PV
ZPKO a redakcia Svedectva

Vydedencami vo vlastnom štáte

Po vyše tridsiatich rokoch od pádu komunistického režimu tvrdé jadro KDH prostredníctvom OĽaNO presadilo v parlamente Deň pamiatky obetí komunistického režimu. Nič v zlom, no ich návrh neprináša do spoločnosti pokoj, ba ešte viac ju polarizuje. Napokon, čo dobré doteraz vzišlo od kádehákov? Trvali na tom, že členmi organizácie politických väzňov môžu byť iba členovia a sympatizanti KDH a tak v roku 1999 opustili našu organizáciu, založili novú a zmocnili sa jej pôvodného názvu. KDH sa síce nedostalo do parlamentu, ale jeho reziduá našli spôsob a na kandidátke OĽaNO pokračujú v deštruktívnej politike pre národ. Predkladateľka návrhu zákona Anna Záborská je dcérou bývalého poslanca za KDH Antona Neuwirtha. Ten v roku 1992 hlasoval proti zvrchovanosti Slovenskej republiky. Proti deklarácii hlasovali iba dva politické subjekty a oba majú v názve kresťanské: KDH a MKDH.

KDH od svojho vzniku polarizuje spoločnosť, pričom jeho politici neha-

nebné poukazujú na iných. Robil tak Ján Čarnogurský a robí tak aj Anna Záborská. Je predsedníčkou Kresťanskej únie a tá na svojej webovej stránke medzi svojimi úspechmi uvádza: „Slávne slová Vy máte moc, my máme pravdu zazneli z úst Silvestra Krčméryho na politickom súdnom procese voči komunistickým

SLOVO SVEDECTVA

sudcom – 24. júna 1953. Práve tento deň, významný medzník v našich dejinách sme navrhli NR SR, aby sme si ho pripomínali ako Deň pamiatky obetí komunistického režimu.“ Naozaj predkladatelia nepoznajú významnejší medzník v našich dejinách?

Internetový denník postoj.sk nedávno predstavil knihu rozhovorov Vladimíra Palka a Karola Sudora. Palko situáciu po Novembri '89 opisuje takto: „Vyzeralo to, že KDH vysoko vyhrá prvé voľby, VPN naopak v prieskumoch klesala. Vtedy sa VPN spojila s komunistami.“ A nebolo to tak, že frakcia národne orientovaných politikov vo VPN sa rozhodla založiť HZDS? A ktože sa to spojil s komu-

nistami, aby porazil národne orientované sily? Nebolo to KDH už v roku 1994 i v ďalších voľbách? Nevytvorili v roku 1994 koalíciu so SDĽ, aby sa chopili moci? Dokonca korumpovaním poslancov za HZDS?! Nevytvorili v roku 1998, aj za pomoci Sorosových peňazí, obludnú koalíciu, aby zvalcovali národne orientované subjekty? A dnes sa spájajú s liberálmi!

Postoj.sk opäť zaperlil, keď uviedol, že „Silvester Krčméry spolu so svojím spolupútnikom Vladimírom Juklom boli lídrami podzemnej Cirkvi.“ A čo kardinál Korec? Keď už. Nuž na toho si odporcovia slovenskej štátnosti nespomenuli, hoci bez neho by žiadna podzemná Cirkev nebola. Že prečo? Lebo bol Slovák, nie ako synovec Silvestra Krčméryho profesor Vladimír Krčméry, ktorého wikipédia uvádza ako slovenského lekára, no sám hovorí, že je iba štvrtinový Slovák. Takže Slováci vo vlastnom štáte prehrávajú a politickí väzni sa môžu v hrobách obracať.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Zvítazila pravda a láska nad lžou a nenávistí?

Podpredsedovia NR SR pri kladení vencov. Zľava Milan Laurenčík, Gábor Grendel a Juraj Šeliga.

Foto Eva Zelenayová

V jednej televíznej ankete k výročiu novembrových udalostí väčšina opýtaných mladých ľudí nevedela odpovedať na otázku, čo sa stalo 17. novembra 1989. Možno to nevedia ani predstavitelia Slovenskej republiky, keď namiesto ku krížu na bratislavskom cintoríne Vrakuňa, kde je pamätník obetí komunizmu, chodia sa klaňať Antonovi Srholcovi pri Bráne slobody v Devíne, kde je pamätník obetiam úteku na Západ. Pravdepodobne ani médiá nemajú jasno v tom, kde sa koná celoštátny pietny akt, keď centrálny pamätník s menami popravených a umučených politických väzňov komunizmu ignorujú. Azda preto treba pripomenúť, že verejnosti bol odovzdaný v roku 1992 a jeho základom je kríž, ktorý bol súčasťou oltára v Bratislave – Vajnoroch, pri ktorom slúžil sv. omšu pápež Ján Pavol II. počas návštevy Slovenska v roku 1990.

Tohtoročný pietny akt bol poznamenaný obmedzeniami v súvislosti s koronavírusom. Zúčastnil sa obmedzený počet hostí aj členov našej organizácie. Napriek tomu bol pamätník obohatený o ďalšie mená obetí bývalého režimu a zdá sa, že po odhalení šiestich

pamätných tabúľ by mohol byť ich zoznam úplný. Po akte kladenia vencov a odhalení pamätných tabúľ zazneli príhovory hostí a predsedu PV ZPKO. NR SR reprezentovali jej podpredsedovia Juraj Šeliga, Milan Laurenčík a Gábor Grendel, ktorý sa k prítomným prihovril. Pripomenul, že na Slovensku bolo vyše 70 tisíc obetí bývalého režimu a v tejto súvislosti vyslovil rečnícku otázku, či ešte niekto pochybuje o tom, že komunistický režim bol zločinný. Predseda správnej rady Ústavu pamäti národa Ján Pálffy zasa konštatoval, že pri tomto pamätníku si každoročne pripomínáme utrpenie odporcov režimu, ktorý ich označil za nepriateľov spoločnosti. Ale práve „17. november 1989 nasmeroval našu spoločnosť na cestu slobody, spravodlivosti, tolerance a veci

verejné už nie sú doménou jednej politickej strany“, zdôraznil. S príhovorom vystúpil aj predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda a prinášame ho samostatne v plnom znení.

Na stránkach Ústavu pamäti národa sa dá dočítať, že pád komunizmu v Česko-Slovensku je spájaný najmä s demonstráciami, ktoré sa konali 16. novembra v Bratislave a od 17. novembra 1989 v Prahe. To je fakt, ibaže masovým demonstráciám, ktoré pod tlakom medzinárodných udalostí vyústili do pádu komunistického režimu, niečo predchádzalo. Veď vtedajšie Česko-Slovensko bolo predposledným štátom východného bloku, v ktorom padol režim. Posledným sa stalo Rumunsko.

Komunizmus sa stal hlavným fenoménom 20. storočia. Podľa autorov Čiernej knihy komunizmu zasiahol štyri veľké svetadiely. Odborníci však rozlišujú komunizmus podľa učenia a praxe. Ako politická filozofia jestvuje tisíceročia. Už Platón v Štáte vytvoril myšlienku ideálneho mesta, v ktorom by ľudia nekdali peniaze a moc a kde by vládli múdrosť, pravda a spravodlivosť. O Ježišovi niektorí ľavičiarci hovoria ako prvom komunistovi, lebo učil ľudí k rovnosti a láske. Ale reálny komunizmus, do ktorého sme boli uvrhnutí, nepatrí do sveta ideí. Uplatňoval systematické represálie. Dodnes žijú medzi nami politickí väzni komunistického režimu, ktorí sa „previnili“ len svojím mravným postulátom.

Komunistický režim podľa Čiernej knihy komunizmu usmrtil takmer sto

Pohľad na účastníkov pietneho aktu.

Foto Eva Zelenayová

miliónov ľudí. No napáchal nespočetné množstvo ďalších zločinov: proti ľudskému duchu, proti univerzálnej kultúre i proti národným kultúram. Na Slovensku to bola predovšetkým Katolícka cirkev, ktorej predstavitelia i veriaci sa ako prví ocitli v žalároch. Smutným svedectvom komunistického teroru je príbeh spišského biskupa Jána Vojtaššáka. Podľa oficiálnej dobovej dokumentácie zostal v biskupskom zbore najtvrdším kritikom komunistického režimu a ostro sa staval proti všetkým jeho proticirkevným prejavom. Vo svojej autobiografii Vojtaššák uvádza, že vo februári 1948 sa komunistická strana zmocnila vlády v republike pučom a nastúpila hrôzovláda neslýchaného teroru (zastrešovanie) a násilienstiev.

Je pozoruhodné, že slovenská historiografia ani tridsať jeden rokov od pádu režimu nezmenila optiku hodnotenia slovenských dejín. Osoba biskupa Jána Vojtaššáka je priam učebnicovým príkladom. Historik Milan Ďurica to zdôvodňuje tým, že „**po poslednej formálnej zmene režimov napríklad vo vtedajšom východnom Nemecku nová vláda hneď dala výpoveď 1506 profesorom, ktorí vyučovali nemecké dejiny alebo boli na čele organizačných buniek komunistickej strany. Nič podobné sa na Slovensku neudialo. Preto vo všetkých vedeckých ústavoch a na univerzitných katedrách zostali sedieť a podnes tam sedia a neprestávajú pôsobiť tí istí historici, ktorých tam**

nasadil niekdajší komunistický režim, pražské vedenie KSČ“. Preto podľa Ďuricu pri mnohých citíť základný postoj, ktorým je protinárodne a protikresťansky zameraná ideológia česko-slovenského komunizmu. Akým smerom sa teda vybrala naša spoločnosť po novembri 1989?

Ukazuje sa, že k liberálnemu a sekularizovanému štátu, vykorenenému zo svojej národnej, kultúrnej, náboženskej a v súčasnosti už aj z pohlavnej identity. Tyrani a diktátori nevymreli. Deň boja za slobodu a demokraciu nie je mŕtvym dňom. Lebo to, čo nastalo po roku 1989, sotva môžeme označiť za víťazstvo pravdy a lásky nad lžou a nenávisťou.

Eva Zelenayová

Prejav Jána Liteckého Švedu pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu

Vám všetkým, ktorí ste túto našu pietnu spomienku poctili svojou prítomnosťou, patrí veľké a úprimné poďakovanie. Poďakovanie od všetkých politických väzňov, ktorých tu dnes zastupujeme – vďaka korone vo veľmi malom počte, no úprimne a intenzívne. Aby už nikdy neupadlo do zabudnutia, prečo sú tu inštalované tieto tabule a na čiu počesť. Smutné je, že v takom malom počte sme sa museli zísť práve v roku, v ktorom si pripomíname 30. výročie založenia našej organizácie. Tuná aspoň krátko musím spomenúť, že prípravný výbor organizácie politických väzňov, pokračovateľ Slovenskej organizácie na ochranu ľudských práv (SONOP) z roku 1968, sa prvýkrát oficiálne zišiel 8.1.1990 v byte Eugena Kordu. Už 3. 3.1990 bol v Bratislave ustanovujúci I. snem Konfederácie politických väzňov Slovenska, na ktorom za predsedu zvolili Júliusa Porubského.

Na V. sneme 13. 6. 1999 v Bratislave bola odhlasovaná zmena názvu na Zväz protikomunistického odboja. Vtedy, žiaľ, časť našich členov, asi 15 percent, odišla a založila si novú organizáciu, ktorej však veľmi nečestne dala názov našej pôvodnej organizácie, keďže nebolo dosť peňazí na právne poistenie nášho pôvodného názvu. Ďalšími predsedami boli Jozef Dubníček, Jozef Vicen, Arpád Tarnóczy a od roku 2015 Ján Litecký Šveda. Na sneme v roku 2009 bola odhlasovaná zmena názvu na Politickí väzni - Zväz protikomunistického odboja a na sneme v roku 2013 pribudol k názvu dodatok: III. odboj.

Tu mi nedá nespomenúť, že zo zakladajúcich členov, z prípravného výboru žije už iba Štefan Novák v Košiciach, podpredseda organizácie, keďže práve

pred pár dňami zomrel Anton Tomík, ktorý bol aj zapísateľom na týchto schôdzach.

Čo sa týka našej činnosti, pokojne môžeme povedať, že sme za tých 30 rokov nijako neuhli od našich troch hlavných princípov: kresťanstvo, vlastenectvo, antikomunizmus, ani nijako nazaháľali. Od vybudovania Ústredného pamätníka politickým väzňom na cintoríne Vrakuňa, na ktorého posvätení a odovzdaní verejnosti sa na Deň zosnulých v roku 1992 zúčastnili najvyšší predstavitelia Národnej rady SR a na ktorý sa skladali aj naši členovia; cez inštaláciu množstva pamätných tabúl a pomníčkov na počesť obetiam komunizmu po celom Slovensku, usporiadanie množstva vedeckých seminárov s profesionálnymi historikmi na tému totalitného útlaku, inštaláciu putovnej výstavy o zločinoch komunizmu, až po vydávanie kníh s kvalitnými historickými svedectvami.

Pokračovanie na 6. strane

Prejav Jána Liteckého Švedu

pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu

Pokračovanie z 5. strany

No a nemôžeme zabudnúť ani na našu hlavnú platformu, časopis Svedectvo, ktorý prvýkrát vyšiel v roku 1990 a stále sa teší živému záujmu.

Tu však žiaľ musím spomenúť, že takému záujmu sa ne-
tešíme všade, kde by sme sa podľa našej skromnej mienky mali. Politickí väzni komunistického režimu, ktorých utrpenie a morálny postoj prispeli zásadným spôsobom k odstráneniu totalitného režimu a nastoleniu demokracie, nám čoraz častejšie vyslovujú svoje obavy a znepokojenie nad ignoranciou, ktorej sa im dostáva od súčasných politikov. Na lepšie vysvetlenie toho, o čom hovorím, prečítam zopár viet z listov, ktoré sme museli nedávno adresovať našim politickým špičkám. Predsedovi parlamentu sme museli napísať, ako „naši členovia so znepokojením sledujú súčasné úzko stranícke politikárčene so zákonmi o nemorálnosti komunistického režimu či o vyhlásení Dňa boja proti komunizmu. O čistých zámeroch predkladateľov týchto zákonov, ani o ich profesionalite určite nesvedčí to, že nenašli ani kúsok slušnosti, aby oslovili pri ich tvorbe politických väzňov červenej totality, dokonca ani tých, ktorí pôvodný zákon predkladali.“ Pani prezidentku sme zase žiadali, aby nepodpisovala také zákony, ktoré nebudú spájať, ale rozdeľovať politických väzňov a zasievať rozkol do spoločnosti. Navyše, komunisti tu dlhé roky organizovane ubližovali nevinným ľuďom a teraz sa im ide ubližovať znovu. V samostatnej Slovenskej republike a v demokratickom systéme, za ktorý bojovali, pričom niektorí za to zaplatili aj životom.

Našťastie tá ignorancia nie je totálna, práve na tomto mieste by som sa chcel veľmi poďakovať Úradu vlády SR,

Dp. Ján Košíar požehnáva nové pamätné tabule.

Foto Eva Zelenayová

ktorý nám po našom dlhoročnom úsilí poskytol dostatočnú dotáciu na doplnenie dôstojných mramorových dosiek s menami popravených a umučených na náš centrálny pamätník, pri ktorom práve stojíme. Po ústretových konzultáciách s ÚPN by toto mal byť aktuálny stav výskumu.

Na záver už len spomeniem, že náš bývalý a v súčasnosti čestný predseda A. Tarnóczy, keďže sem nemohol prísť tak ako každý rok, sa presne zo začiatkom našej spomienky začal na diaľku spolu s nami modliť za duše všetkých popravených a umučených. Zároveň chcem poprosiť nášho duchovného, dp. Jána Košíara, aby pred záverečnou modlitbou požehnal nové tabule.

No a všetkým tým, ktorí ten teror neprežili, popraveným, ktorých mená sú vytesané na týchto tabuliach, ale aj všetkým našim ostatným členom, ktorí už odišli na večnosť, venujme teraz minútu ticha.

Naši členovia Hermanovci položili veniec k novým tabuliam. ● Zľava Ján Pálffy, predseda správnej rady ÚPN a Peter Jašek, historik ÚPN.

Foto Eva Zelenayová

Deň boja za slobodu a demokraciu sme si v Trnave napriek pandemickým opatreniam pripomenuli 10. novembra. Počet účastníkov mohol byť len šesť, za našu organizáciu sme boli len dve osoby, nakoľko naši starší členovia si nedali urobiť antigénové testy a teda nemohli sa zúčastniť pietneho aktu. Vence k Pamätníku nesp spravodlivo prenasledovaných v rokoch 1948 - 89 v Trnave sme položili spolu s KPVS. Napriek miniúčasti však celá akcia prebehla dôstojne. Krátky prejav mal pán Peter Sandtner, predseda KPVS. Po položení vencov prišiel v poslednej chvíli medzi nás aj Kristián Kostecký, námestný farár v Cirkevnom zbore ECAV Trnava.

Jana Masařová, Trnava

Pri pamätníku v Trnave. Zľava Peter Sandtner a Jaroslav Žilák (KPVS), sprava Jana Masařová a Beáta Ďureková (PV ZPKO).

Foto archív

Pri pamätníku v Žiline. Zľava Anna Bednářová, Kvetoslav Gregor, Helena Záhorová a Jozefa Michalcová.

Foto archív

Netradičné stretnutie

Regionálna organizácia PV ZPKO v Žiline pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu zorganizovala zasadnutie predsedov regionálnych pobočiek a funkcionárov regionálnej organizácie. Zúčastnili sa Kvetoslav Gregor, Jozefa Michalcová, Anna Bednářová, Helena Záhorová, Radomil Žingor, Veronika Gregorová, Mária Šidová, Anton Melek a Pavol Holubec. Na programe bolo vyhodnotenie činnosti za tento rok, oboznámenie sa so zákonom o jednorazovom príspevku politickým väzňom a veteránom komunistického režimu, plán činnosti na rok 2021, predvianočné posedenie a na záver diskutovali o súčasnej situácii.

Položili veniec a sviečky k pamätníku obetí komunizmu a po tichej modlitbe a pohostení sa rozišli do svojich domovov.

(kg)

Pri pamätníku v Nitre

Pandémia koronavírusu poznačila aj pietnu spomienku v Nitre. Pri Pamätníku všetkým obetiam komunizmu na Slovensku v rokoch 1948-1989 sa postupne vystriedali predstavitelia Mestského úradu v Nitre a regionálnej organizácie PV ZPKO. Mária Balážová, Anna Mesárošová, Jozef Turček, Agáta Fišerová, Jana Verešová a predsed-

níčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová 16. novembra položili k pamätníku veniec, zapálili sviečky, modlili sa, spomínali a debatovali o situácii, ktorá nastala po objavení sa ochorenia COVID-19.

Napriek obmedzujúcim opatreniam sa usilujú udržať organizáciu životaschopnou.

(al)

Za Tonkom Tomíkom

Skončila sa pozemská púť Antona Tomíka, jedného zo zkladajúcich členov našej organizácie. A bol aj posledným žijúcim z desiatich väzňov, ktorí 6. novembra 1955 ušli z jáchymovského väzenia. Do pátracej akcie sa vtedy zapojilo 1192 mužov vyzbrojených ľahkými guľometmi, samopalmi, pištoľami a puškami. Trvala trinásť dní a skončila sa úspechom bezpečnostných zložiek. Že zostal nažive je zázrak. Vo väzení strávil deväť rokov, z toho tri na Jáchymovsku a šesť v Leopoldove. Prečo? Traja stredoškólači sa v roku 1950 vybrali na prázdniny do Slovenského raja. Ibaže ŠtB tvrdila, že chceli ísť do Bielej légie. Za trest dolovali uránovú rudu pre Sovietsky zväz. Na slobodu sa Tomík dostal v septembri 1960.

V roku 1968 sa angažoval pri založení organizácie politických väzňov s názvom Slovenská organizácia na ochranu ľudských práv. Tá však bola čoskoro zrušená. O jej obnovu sa usilovali už v roku 1989, ale ako uviedol Tonko v rozhovore pre Svedectvo, „funkcionári sa rozhodli obrátiť na VPN, ktorá ich celkom odignorovala.“ V januári sa teda zúčastnili v Prahe na sneme Konfederácie politických väzňov Československa, no privítali ich tak, že si nemali ani na čo sadnúť. A keď sa dozvedeli, že stanovy so Slovenskom rátať iba ako s pobočkou v Bratislave, rozhodli sa založiť vlastnú, slovenskú organizáciu.

Tonko bol národovec a kresťan. Často chodieval do kan-

Smútiaci pozostali na Martinskom cintoríne v Bratislave.

Foto Eva Zelenayová

celárie ústredia. Bol veľmi vnímavý a citlivý voči nespravodlivostiam. Nevedel sa zmieriť s udavačmi a čechoslovakistami medzi politickými väzňami. Keď sa prezidentom stal Andrej Kiska a pretrhol tradíciu kladenia vencov pri pamätníku obetí komunizmu na cintoríne v bratislavskej Vrakuni, vyžiadal si od neho sľub, že sa k tradícii vráti. Nevrátil sa. Veľmi ho to bolelo. Lebo nešlo len o nespĺnenie sľubu, ale o ostenatívné ignorovanie obetí a politických väzňov komunizmu.

Koncom tohtoročného leta ešte veľmi čulý poskytol rozhovor pre naše Svedectvo. S manželkou Máriou pôsobili ako mladí zaľúbenci. A 12. novembra prišla tá smutná správa, že jeho srdiečko sa navždy zastavilo.

(ez)

Spomínajme a nezapúdajme

Pieťna spomienka na nespravodlivo a protiprávne väznených politických väzňov komunistickým režimom vo väznici v Ilave sa uskutočnila 25. novembra t.r. pri pamätných tabuliach na väzenskom múre. Zúčastnili sa členovia a funkcionári regionálnej organizácie PV ZPKO v Trenčíne a jej pobočiek v Ilave, Považskej Bystrici a v Púchove. Obete totalitného režimu si uctili položením vencov a modlitbou. K prítomným sa prihovril predseda RO PV ZPKO v Trenčíne Ing. Stanislav Porubčan. Z jeho príhovoru vyberáme:

„My sme tu dnes prišli, lebo tak sme si zvykli v tento čas pripomenúť a uctiť si našich blízkych i stovky nám neznámych politických väzňov, ktorí za týmto múrom pred rokmi trpeli pre svoj názor o slobode.

Nedávno som mal telefonát s pánom Nemlahom, ktorý vás, mimochodom, pozdravuje. Je zatiaľ bez nových problémov, staré choroby mu však ubierajú sily, hovoril dosť slabým hlasom. Nechýba mu však viera, že príde ešte lepšie časy a dúfa, že naša myšlienka protikomunistického odboja pretrvá. Sľúbili sme si, že sa ešte stretneme na lavičke pred penziónom a on mi poukazuje neznáme materiály, ktoré má poschovávané pre pána Ráfaja.

Za 40 rokov komunistickej nadvlády tieto múry, rovnako ako múry vo všetkých komunistických väzniciach Slovenska, väznili viac ako 70 tisíc občanov za politické prečiny. Vládna komunistická moc tvrdo potlačala akýkoľvek náznak odporu či

iného zmýšľania. Aby si upevnila svoje mocenské postavenie vytvorila systém prenasledovania, ohovárania, donášania, obviňovania ľudí z fiktívnych zločinov, potom ich v zinscenovaných procesoch odsúdila na dlhé roky odlúčenia od rodiny, od ostatnej spoločnosti v komunistických pracovných táboroch. Koľko ľudí zaplatili za svoj názor aj tú najvyššiu cenu, svoj život! Väznice, koncentračné tábory, tábory nútených prác – to boli metódy prevýchovy, ktoré používal komunistický režim voči svojim kritikom. Politickí väzni boli lacnou pracovnou silou, dolovali uránovú rudu v jáchymovských baniach, kopali uhlie v uhoľných baniach v Čechách a na Morave, lámali kameň v kameňolomoch. Mladí muži museli narukovať do pomocných technických práporov a pracovať ako novodobí otroci. Boli to ľudia jednoduchí aj intelektuálni, robotníci, roľníci, lekári i právnicki, kňazi i rehoľníci, každý z nich trpel rovnako a všetci protiprávne za svoj názor, ktorý sa priechil vládnúcej ideológii.

My, potomkovia politických väzňov, nesmieme zabudnúť. Musíme zakaždým pripomínať nepravosti páchané na obyčajných ľuďoch. Volajte a žiadajte nápravu krivdy. Nesmieme nikdy zabudnúť na zvlášť bývalého komunistického režimu a jeho obeť z radov našich blízkych. Pripomínajme si ich každý deň a všade. Lebo my sme tí najpovolanější – boli to naši otcovia, matky, bratia, sestry. Trpeli zavretí v žalároch a my, ich potomkovia, sme trpeli spolu s nimi. Vystavení šikanovaniu na každom kroku, bez materiálnej zábezpeky, označovaní biľagom detí kulakov, vlastizradcov a špiónov. Každý z nás si pamätá, aké boli strastiplné roky našej mladosti.

V tento jesenný deň si aj ja spomínam na svojho otca, ktorý by sa práve dnes dožil 99 rokov. Keď ho zavreli mal iba 35 rokov, bol na vrchole fyzických a duševných síl, mal ženu a tri deti, mal prácu, ktorej rozumel a robil ju rád. V jednom okamihu sa mu však zrútil svet. Zlovestný režim, ľudia závistlivi a neprijateľní, vykonštruovali obvinenie zo špiónáže a rozvracania republiky, sledovania nepovolených zahraničných médií a odsúdili ho na šesť rokov v uránových baniach. On trpel v Příbrami a trpeli sme aj my, jeho tri deti a jeho žena. Dodnes na to nezapúdam. A nie som si celkom istý, či som aj po toľkých rokoch schopný odpustiť.

Takých, ako môj otec boli tisíce. Spomeňme si na nich aj dnes a pokloňme sa ich pamiatke pri týchto pamätných tabuliach.“

Urobme si raj na zemi

Stretol som nedávno dve myši. Jedna hovorila druhej: „Budem voliť mačky, lebo sľúbili, že nebudú chytať myši.“

Milí moji, demagógia si nachádza stále nové a netušené dimenzie. Určite sú poľutovaniahodné javy ako korupcia, protekcionizmus, klientelizmus a podobne, ale nemusia byť vždy zlé a už vôbec to nie sú javy práve tie neodpuštitelné a najhoršie. Pretože bez toho, aby sa medzi sebou podporovali ľudia a skupiny ľudí, by sa civilizácia zrútila. Dobré to vystihuje Ježiš v podobenstve o nepoctivom správcovi. Nebudem uvádzať kapitolu a verš, veď mladší a technicky zdatní si to poľahky vygooglia.

Mimochodom, ak by rodiny, spoluveriaci a jednoducho dobrí a milosrdní ľudia nedržali spolu, ako by mohol sústavne vznikať na Zemi dočasný raj, hoci len lokálne a časovo obmedzený? Sám by som sa bez otcových známostí nedostal ani na gymnázium, ani na vysokú školu, ktorú som však aj tak kvôli obľudnému mrzačeniu dejín, ktoré som tam študoval, nebol schopný psychicky dokončiť, hoci intelektuálne ma história od malička nadchýnala.

Hnevá ma totiž, ako sa historické fakty nekriticky prenášajú do súčasných pomerov, bez ohľadu na vtedajšie možnosti a podmienky a ako sa vyrábajú nekritizovateľní hrdinovia z nereálnych, ba občas až fanatických fantastov.

Pravdivý obraz času

Citujem z článku o jubilantovi Vincentovi Šabíkovi, zakladateľovi Literárneho týždenníka: „Na postave takého intelektuála, ako je V. Šabík, by sa dalo rekonštruovať obdobie socializmu. Jeho spomienky by pomohli rozmatať pravdivý obraz času, ktorý sme všetci žili a evidovali. Podľa neho inštitúcie skôr chránili, najhorší boli jednotlivci - udavači, „kostolníci“, ako im Šabík hovorí, ktorí si zapisovali a udávali. V. Šabík je totiž zástanca „pozitívnej deviácie“, ktorý nie veľmi súhlasí s demonštratívnym disidentstvom a úplným dištancom od vláducej a manipulatívnej strany. Zdôvodňuje to tým, že byť v procese je aj šanca napomáhať zmierňovaniu jeho ostroty a aj niečo konkrétne v prospech kultúry robiť. Tento postoj je rovnako legitímny a oprávnený ako disidentský.“ (Slovenské pohľady 9, 2017, krátene)

Sám som bol celý život disident, verejne od roku 1979, ale nikdy som nemal neúctu k ľuďom, ktorý si predstavovali život ináč a chceli slušne a charakterne žiť aj za cenu určitého prispôsobenia sa. Často nie je totiž hrdina len ten, ktorý bojuje a protestuje, ale aj ten, ktorý mlčí, uvažuje a ticho koná.

Objavujeme dobro okolo nás

O dôležitosti prispôsobenia sa a schvaľovaní túžby po dokonalosti a svätosti vie svoje aj Katolícka cirkev, ktorá

účinkovala v mnohých neľahkých časoch a mnohým ľuďom uľahčovala a spetrovala ich život, dávala im pocit dôstojnosti a nádeje. Často aj v neľútostnom a priznajme si, že niekedy v krivdiacom boji proti rôznym druhom nereálnych fantastov. Dogmy Cirkvi sa nenariaďovali zhora, schvaľovali sa až potom, keď sa zistilo, že veľká väčšina veriaceho ľudu si ich váži a ctí.

Nejde teda ani tak o ich doslovnú realitu, ale o pravdivý ideál a konkrétne usmernenie, ktoré predstavujú. Sú to ťažké zamyslenia a skúmania a presahujú možnosti tejto úvahy, ale vyzývam mladé a nadšené mozgy, aby sa nad nimi vážne zamysleli. Možno im to dodá možnosť aj niečo konkrétne a reálne urobiť a pomôcť mnohému dobrému, ktoré sa nie možno, ale určite deje okolo nás. Neučme sa teda bohapusto nadávať, ale ticho a reálne pomáhať!

Staré rímske porekadlo nás učí „senes bis pueri“, teda „starci sú dvojnásobní chlapci.“ Ako deti rastieme, vnímame, ako nám pribúdajú sily, možnosti a schopnosti a je to radostný proces. Smutné pritom je, že často nám ubúda zmysel pre realitu, dobrotu a sebakritiku.

Cieľom života nie je úspech

Procesy v prírode, ktorá si natoľko neuvedomuje sama seba, sú iste plné trápenia a bolesti a isteže je pravda, že sa máme dobre aj vďaka utrpeniu domácich zvierat a rastlín, ktoré sú ešte bezbrannejšie ako najúbohejšie zvieratko. Ak by sa však aj ten najposlednejší člen životného reťazca voči nám vzbúril, malo by to pre ľudí fatálne následky. O vzbure rastlín jestvuje horor „Deň trifidov“, o vzbure zvierat ešte známejší „Vtáci.“

Najpozoruhodnejšie na našom vedomí je to, že sa dokážeme búriť aj voči sebe samému a sebe samým dokážeme robiť zle - často aj tým, že krivdíme druhým, povyšujeme sa nad nich a za každú cenu ich chceme prekonať, ponížiť alebo aspoň ohromiť naším väčším a dokonalejším výkonom.

Asi najviac by sme mali byť vďační za to, ak do konca života plasticke a konkrétne pochopíme, že je to zlá cesta a naším cieľom nie je úspech, ale veselosť, čisté svedomie a radosť zo života. To všetko je naozaj možné aj pri veľkej bolesti a utrpení a to je podstata toho, čomu nás učí Kristus. Je smutné, že aj mnohí tí, ktorí sa považujú za jeho nasledovníkov, ako aj spoločenstvá, ktoré vytvárajú, to nechápu a ich cieľom je veľmi často celkom určitá dominancia a snaha o výnimočnosť na úkor druhých.

Nech je pochválený Boh, ktorý nám cez Krista a svätého Ducha, ktorý medzi nami konkrétne účinkuje, dáva pochopiť náš vlastný, celkom osobný a hlavne dobrý zmysel!

Vlado Gregor

Kresťania slávia Vianoce od 4. storočia

Pokračovanie z 1. strany

● **Vianoce v kresťanskom svete znamenajú narodenie Ježiša Krista. Vie sa, že Panna Mária porodila Ježiša v Betleheme počas nariadeného sčítania ľudu. Okolnosti sú známe, dokonca od narodenia Krista sa ráta aj letopočet a predsa sa objavujú autori pochybujúci o dátume jeho narodenia. Tak ako je to?**

O tom, že letopočet, ktorý dodnes používame na Slovensku, je kresťanský, hádam nik nepochybuje. Vstup Ježiša Krista do dejín ľudstva ostáva naďalej pre celú Európu najväčšou udalosťou svojich dejín. Napriek odvolávaniu sa v európskej ústave na grécko-rímske korene, vyrastala na kresťanskej tradícii. Aj keď Slováci pod vplyvom českej historiografie, žiaľ, napriek väčšine vyspelých západoeurópskych národov ako Nemci, Taliani, Angličania, Španieli, ktoré používajú napriek odlišnej príslušnosti k náboženstvám dodnes výraz „pred Kristom“ a „po Kristovi“, prijali vo svojej historiografii na označenie doby pred narodením Krista a po jeho narodení formu „pred našim letopočtom“ a „našho letopočtu“. Zavedenie tohto letopočtu, ktorý sa dodnes používa vo veľkej časti sveta, vznikol v roku 525, keď rímsky opát skýtskeho pôvodu Dionýz Exiguus za základ letopočtu, označovaného ako kresťanský, určil narodenie Ježiša Krista v spojitosti so sčítaním ľudu za čias cisára Augusta. Tento letopočet vychádzal zo starého rímskeho letopočtu od čias založenia Ríma až po narodenie Ježiša Krista, pričom sa opieral o roky vlád jednotlivých rímskych cisárov. Je teda nepochybné, že súčasný letopočet sa určuje od narodenia Ježiša Krista. Exiguus však vo svojich memoriadne náročných výpočtoch sa dopustil chyby, ktorou urobil odchýlku v súvislosti s aktuálnym letopočtom o štyri roky, teda Ježiš Kristus sa narodil v roku 4 pr. K. Nič však nemení na skutočnosti, že kým rímsky kalendár sa rátal podľa rokov panovania jednotlivých cisárov Rímskej ríše, kresťanský kalendár vychádza z vtedajšieho poznania Exigua o narodení Ježiša Krista a od tejto udalosti sa meria aj náš letopočet. Zároveň treba podotknúť, že k zaužívaniu kresťanského letopočtu nedošlo za čias autora letopočtu, ale až po

roku 731. Stalo sa tak pod vplyvom diela anglosaského mnícha a historika Bědu Ctihodného (673 – 735) *Historia ecclesiastica gentis Anglorum* (Cirkevné dejiny Anglov), v ktorom opísal cirkevné dejiny Anglov, počnúc od cisára Augusta až po rok zostavenia diela, t. j. 731, keď sa opieral o výpočty Dionýza Exigua, ktoré rozšírením jeho diela sa rozšírilo do celej Európy.

● **Ako sa teda dospelo k sláveniu Vianoc?**

Čo sa týka samotného dátumu slávania sviatku Narodenia Pána je problematika ešte zložitejšia. Dátum narodenia Pána Ježiša je nám doposiaľ neznámy. Termín slávania kresťanských Vianoc je spojený so starým pohanským sviatkom Dňa boha slnka. Ten Rimania slávili v deň zimného slnovratu, ktorý v čase raného kresťanstva slávili 25. decembra. Tento deň považovali za deň najdlhšej noci a tým následne postupné predlžovanie dňa a skracovania noci. Týmto slávením Dňa boha slnka Rimania i Gréci alegoricky vyjadrovali ústup tmy z dôvodu prenikajúceho a zosilňujúceho sa svetla slnka, ktoré pripisovali sile boha slnka, Rimani označovaného Sol invictus, Grékmi menom Helios a Egypťanmi menom Ra.

Práve túto dialektiku svetla a tmy, ktorú vnímali všetky kultúry a civilizácie, využilo kresťanstvo, ktoré od helénskeho sveta prevzalo formu a dátum slávania zimného slnovratu a vzdávania kultu bohu slnka, do ktorého vložilo kresťanský obsah. V rámci neho je predstavený Kristus ako to Slnko vychádzajúce z výsosti, o ktorom hovorí Zachariáš, otec sv. Jána Krstiteľa, vo svojom chválospeve, zachytenom v Lukášovom evanjeliu. Aj počas veľkonočnej vigílie, počas prednesu slávnostného chválospevu Exultet, sa predstavuje Pán Ježiš ako ten, ktorý jasom svojho nehasnúceho svetla zaháňa nočné temnoty a temnoty hriechu. Kristus je ten, kto vstupuje do temnoty hriechu tohto sveta, aby nás svojou smrťou oslobodil od diabla a jeho moci a priviedol nás k Božiemu svetlu a pretvoril nás na Božie deti kráčajúce v jeho svetle, svetle Božej milosti. Posolstvo kresťanských Vianoc je v tom, že Boh neváhal a nebál sa vstúpiť do temnoty hriechu, aby nás z nej skutočne vyslobodil.

Ľuboslav Hromják (vpravo) a Milan S. Ďurica na konferencii o biskupovi Vojtaššákovi. Foto archív

Je to diabol, čo sa bojí Boha a jeho svetla, pred ktorým uniká. Boh je jediný Spasiteľ a záchranca sveta. Iný záchranca, nech by sme na neho čakali, už nepríde. A to je zdrojom pravej kresťanskej radosti, prúdiacej z vianočných sviatkov. „Kristus, Spasiteľ je tu, Tešiteľ sveta je tu“.

● **Jedna vec je narodenie Ježiša, druhá jeho pripomínanie. Je známe, odkedy sa v Cirkvi slávi Božie narodenie?**

Najstarším kresťanským sviatkom, ktorý sa od počiatku Cirkvi s istotou slávil je Veľká noc. Vianoce sú určite starobylým sviatkom a s veľkou pravdepodobnosťou sa slávili od počiatkov kresťanstva. Historicky zachytené prvé náznaky o slávení Sviatku Narodenia Pána možno nájsť až v Komentári ku knihe proroka Daniela od Hypolita, ktorého vznik sa datuje do rozmedzia rokov 303 – 304. Historicky nepochybiteľné je slávenie Vianoc v roku 336, kedy pápež vyhlásil 25. december za deň slávania Sviatku Narodenia Pána.

● **Jestvuje nejaká súvislosť medzi kresťanskými Vianocami a pohanskými zvykmi na našom území?**

Samozrejme. Tak ako v starobylých civilizáciách, v helénskej kultúre aj u našich pohanských predkoch dialektika boja svetla a tmy bola prítomná. U starých Slovanov od konca novembra do zimného slnovratu, podobne ako starí Gréci či Rimania vnímali rovnako v predlžovaní noci narastajúcu moc čarodejní, stríg, boso-riek, voči ktorým sa naši pohanskí predkovia bránili rôznymi poverami (pribíjaním kincov, sypaním maku, zisťovaním stríg prostredníctvom stolčeka) a rituálmi, ako napr. pálením ohňa za trúbenia na starých

trombitách v deň slávania kresťanskej vianočnej vigílie. Teda ako v Rímskej ríši i u Slovanov je možné pozorovať ten istý rozmer boja proti tme zosilnením ochrany prostredníctvom zintenzívnenia svetla alebo uctievaním slovanského boha slnka a ohňa Svaroga či Chorsa. Nástupom kresťanstva, ktoré sa snažilo tieto pohan-ské zvyky odstrániť, predsa len tieto pove-ry a zvyky nevymizli, aj keď sa im v súčas-nosti vo väčšine prípadov nevenuje ten náboženský rozmer ako v pohanskej mi-nulosti.

● Aký význam vo vašom živote majú Vianoce?

Kresťanské Vianoce sú niečím výni-močným a neopakovateľným. Napriek to-mu, že nám v časoch komunizmu vtíkali a vnucovali všemožným spôsobom Viano-ce ako sviatky zimy, nepodarilo sa im vy-tlačiť z nich to, čo robí Vianoce skutočnými, a to je ich duchovná podstata. Ešte aj najväčší komunistickí pohlavári neraz hľa-dali spôsob ako sa dostať, hoci tajne, na polnočnú svätú omšu.

Okrem jedinečnej rodinnej atmosféry už niekoľko rokov ma počas slávania Via-noc dlhodobo sprevádza myšlienka sv. Augustína, ktorý pri úvahe nad tajom-stvom príchodu Spasiteľa na svet ostáva v nemom úžase nad Božou stratégiou zá-chrany človeka a jeho Božieho obrazu, ktorý v sebe človek nosí vo vďačnosti za túto milosť slovami: „Hľadaj príčinu, hľa-daj zásluhu, hľadaj nárok a povedz, našiel si niečo iné ako milosť?“

Sviatky Vianoc nevyhnutne neustále spájam s Veľkou Nocou, pretože Vianoce sú len počiatkom, ale Veľká noc vrcho-lom. Pán Ježiš totiž neprichádza na svet len preto, aby sa narodil v ľudskom tele a zjavil kus zo svojho božského života, ale predovšetkým preto, aby nás vykúpil. Na-rodenie Pána Ježiša bez vykúpenia by ne-malo zmysel. Načo by človek poznal Bo-ha, ak by sa k nemu nemal ako dostať? Ježiš sa tak stáva pre nás cestou k Otcovi. A predsa tajomstvo Božieho narodenia nás tak bytostne zasahuje. Pretože pri pohľade na malé bezbranné dieťa uložené v jasiach zjavujúceho všemohúceho a mocného Boha, každý človek dobrej vôle musí precitnúť a pokloniť sa. Boh, ktorý je všemohúci, predsa len zápasí a prosí o lásku človeka. A nemohol si vy-brať lepší spôsob, akým si získať ľudské srdce a jeho lásku ako v podobe Dieťaťa.

● Ste pedagógom v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojaššáka v Spišskej Kapitule. O biskupovi Vojaššákovi ste napísali dve obsiahle monografie. Vojaššák bol veľkým odporcom komunistického systému i jeho väzňom. V čom je jeho príbeh pozoruhodný?

V tom, že nikdy, napriek mnohým nátlakom a zápasom o neho, neprestal byť pastierom, ktorý chránil slovenský ná-rod od všetkého, čo by mu mohlo v jeho duchovnej, kultúrnej i národnej úrovni v niečom uškodiť. Od samého počiatku preto odvážne odmietal to, čo sa protivilo kresťanskej náuke a nedovolil, aby žiadna ideológia postupným dávkovaním otrávil duchovný a národný život Slovákov. Na-pokon nie v menšom rade fascinujúca je jeho vernosť Bohu, Cirkvi i národu, na-priek tomu, že ho neskôr práve zradcovia vlasti, ktorí zapredali krajinu Sovietskemu zväzu a jeho spojencom, nazvali vlasti-zradným biskupom. Napokon pre svoju vernosť pravde musel obetovať aj svoj život.

● Dá sa porovnať vplyv marxistickej a liberálnej ideológie na slobodu človeka?

Každá ideológia, každý –izmus je ne-bezpečný, pretože sľubuje človeku slobodu, o ktorú ľudí napokon okráda. Iba kresťanstvo je náboženstvom, ktoré ponú-ka skutočnú slobodu človeku a ňou je Kristus, ktorý nás ako jediný môže urobiť slobodnými. Každá ideológia: fašizmus, nacizmus, komunizmus, liberalizmus, gender ideológia či iné ponúkajúce pseu-doslobodu sa však napriek expanzívnosti napokon vnútorne vyprázdnia a rozpadnú sa ako domček z karát. Azda najlepšie sme to videli pri páde komunistického re-žimu, ktorý sa tváril ako večný a nepremo-žiteľný. Iba Cirkev tu ostáva naveky a brá-ny pekelné ju nepremôžu. Napriek útlaku a prenasledovaniu zo strany totalitnej komunistickej moci, kresťanské chrámy neprestávali byť miestami oslavy všemo-húceho Boha a miestami, kde sa hovorila pravda a strážila, aj keď v obmedzenej miere, ale predsa, sloboda človeka.

● V ostatnom čase sa venujete histórii Spišského Podhradia. Jednu knihu ste už vydali, ďalšia je na ceste. Čím je toto mesto pozoruhodné?

Pozoruhodné je už pre svoju výni-močnú pozíciu medzi dvoma unikátnymi

a zároveň najdôležitejšími centrami Spiša, Spišským hradom – symbolom svetskej moci a Spišskou Kapitulou – symbolom cirkevnej moci. Obe významným spôso-bom ovplyvňovali život mesta. Neraz sa pozornosť vedeckej, odbornej i širšej ve-rejnosti sústreďuje práve na tieto dve síd-la, pričom Spišské Podhradie, ako tretie sídlo, zostáva aj napriek svojej pozoruhod-nej histórii, architektúre i jeho jedinečným osobnostiam neraz nepovšimnuté. Mono-grafie o dejinách a osobnostiach Spišské-ho Podhradia vychádzajú z vnútornej po-treby vyplniť tieto biele miesta v dejinách Slovenska. Výnimočnosť tohto mesta, kto-ré by si zaslúžilo podstatne väčšiu propa-gáciu vo svete, potvrdzuje fakt, že na Slo-vensku nie je veľa miest, ktoré boli zapísa-né do svetového dedičstva UNESCO. A pritom Spišské Podhradie so Spišskou Kapitulou, námestiami, Spišským hradom a Chrámom sv. Ducha v Žehre bolo už v roku 1993 zapísané do tohto zoznamu svetového kultúrneho dedičstva.

● Nie je veľa historikov, ktorí majú možnosť bádať vo vatikánskych archívoch. Na Slovensku sa nezachovali písomné pamiatky z obdobia Veľkomoravskej ríše, prípadne ešte staršie. Myslíte si, že vo vatikánskych archívoch by sa niečo našlo? Využívame tento zdroj na poznanie vlastnej histórie?

Určite áno. V prvom rade by bolo po-trebné skutočne preštudovať Register Já-na VIII., spojený s pôsobením našich svätých solúnskych bratov Cyrila a Meto-da na našom území. Pokiaľ viem, tento re-gister nebol doposiaľ žiadnym slovenským medievalistom dôkladne preskúmaný a to aj napriek tomu, že predstavuje jeden z najstarších archívnych fondov kedysi Taj-ného vatikánskeho archívu. Vlni v októb-ri bol premenovaný na Vatikánsky apoš-tolský archív. Využívanie tohto archívu, ako aj ostatných archívov Svätej stolice je v súčasnosti podstatne lepšie ako v minu-losti, avšak veľakrát významnou prekáž-kou je jazyková bariéra, nedostatok vní-mania vnútocirkevných súvislostí a po-znania teológie, kánonického práva a cirkevných dejín, ktoré neraz mnohým bádateľom v týchto archívoch chýbajú. Narábanie s historickými prameňmi a schopnosť čítania dokumentov rozhod-ne nestačí.

Eva Zelenayová

List prezidentke SR Zuzane Čaputovej

Vaša Excelencia,

so žiadosťou o pomoc a o napravenie krivdy, ktorá sa chystá, sa na Vás obracajú politickí väzni z organizácie PV ZPKO, najstaršej organizácie politických väzňov červenej totality. Tých väzňov, ktorí sa svojim utrpením nespochybniteľne zaslúžili o pád totality a nastolenie demokratického režimu.

Po parlamentnom schválení návrhu zákona, ktorým sa 24. jún má stať pamätným „Dňom obetí komunizmu“ sa na nás obrátili znepokojení politickí väzni a ich rodinní príslušníci z celého Slovenska. Dôvod je, že bol vybraný práve 24. jún na počesť Silvestra Krčméryho, ktorý reprezentuje len malú časť slovenských politických väzňov, zhruba 15 percent tých, ktorí v roku 1999 odišli z našej organizácie a založili si novú organizáciu. Táto hlavne vo svojich začiatkoch bojovala proti slovenskej štátnosti, za ktorú naopak, veľká väčšina našich členov kruto trpela, či bola dokonca určená na popravu. Takéto malicherné politikárčenie znamená iba ďalšie zasievanie rozkolu a nenávisti do našej súčasnej, tak ťažko skúšanej spoločnosti.

Vážená pani prezidentka,

viackrát ste sa vyjadrili, že sa cítite byť hlavou všetkých slovenských občanov. Teraz máte príležitosť to opäť raz dokázať a vrátiť takýto zákon naspäť do parlamentu, aby hľadal iný dátum, ktorý nebude rozdeľovať našu spoločnosť a takto naďalej napomáhať k rozkladu spoluzitia, ale aj demokratických pravidiel a zvyklostí.

Keby predkladatelia mali čisté svedomie a nehľadali by iba pár pokútnych bodov pre svoje stranícke tričko, boli by sa určite obrátili aj na našu organizáciu. Je dosť mien a udalostí, čo majú neporovnateľne väčšiu

váhu pre našu históriu a boj proti komunizmu. Veď sú aj obeť, ktorých odpor proti neľudskej ideológii stál to najvzácnejšie – ich život. Na pripomenutie červeného teroru by bol určite vhodnejší napríklad 20. február, keď v roku 1951 boli popravení traja študenti trenčianskeho gymnázia Anton Tunega, Albert Púčik a Eduard Tesár. Alebo zločiny a obeť komunizmu treba pripomínať bez ich obetí? Bojíme sa tie zločiny nazvať plným menom? Ale to znamená relativizáciu najväčších zločinov, čo je morálne neprípustné.

Predkladateľke zákona, pani Záborskej, sme ešte 9. septembra písali žiadosť o prijatie, aby sme s ňou mohli tento zákon prediskutovať a predstaviť iné, dôležitejšie mená, ak o nich nevie. A hlavne – aby tie mená nerozdeľovali, ale spájali politických väzňov. Jednoduché nás ignorovala – zrejme pri predkladaní zákona o obetiach komunizmu práve obeť komunizmu nemajú do toho čo hovoriť. Pričom výsledok bude ten, že zase bude nejaký čudný dátum v kalendári, o ktorý nikto ani nezavadí, pretože nič nehovorí nielen bežnému občanovi, ale ani veľkej väčšine politických väzňov.

Vážená pani prezidentka,

komunisti tu dlhé roky organizovane ubližovali nevinným ľuďom. Teraz sa im ide ubližovať znovu. V samostatnej Slovenskej republike a v demokratickom systéme, za ktorý bojovali, pričom niektorí za to zaplatili tú najväčšiu daň.

Podpíšete taký zákon, ktorý im bude ubližovať znovu? Veríme, že nie, preto sa na Vás s dôverou obraciam.

S úctou

Ing. Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

List predsedovi NR SR Borisovi Kollárovi

Vážený pán predseda,

zástupcovia politických väzňov Slovenska Vás naliehavo žiadajú o prijatie.

Politickí väzni, ktorí majú jednu z najväčších zásluh na nastolení demokracie nielen svojim utrpením, ale aj charakterným postojom, keď pevne odolávali lámaniu morálky a každej slušnosti komunistickým režimom, so znepokojením sledujú súčasné úzko stranícke politikárčenie so zákonmi o nemorálnosti komunistického režimu či o vyhlásení Dňa boja proti komunizmu.

O čistých zámeroch predkladateľov týchto zákonov ani o ich profesionalite určite nesvedčí to, že nenašli ani kúsok slušnosti, aby oslovili pri ich tvorbe politických väzňov červenej totality, dokonca ani tých, ktorí pôvodný zákon predkladali. Na ústredie našej organizácie, založenej v roku

1990, ktorá združuje najviac skutočných a rehabilitovaných politických väzňov, nám teraz takmer denne prichádzajú rozhorčené reakcie našich členov z celého Slovenska.

Tieto základné výhrady, dotýkajúce sa podstaty týchto zákonov, by sme Vám radi tlmočili pri osobnom rokovaní. Veríme, že bude naklonené vecným a morálnym argumentom a nie pozostatkom bývalej ideológie či povrchnému politikárčeniu.

Naším členom, politickým väzňom, sa už dosť naubližovali komunisti, preto by sme Vás chceli poprosiť, aby ste sa v rámci Vašich možností pričínili o to, aby sa im neubližovalo zase.

S pozdravom

Ing. Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

Zrkadlenie

Eva Zelenayová

„Keď myslíš, tak nehovor, keď hovoríš, tak nepíš, keď píšeš, tak nepodpiš, keď podpíšeš, tak sa nečuduj...“ Táto skúsenosť z desaťročí červenej totality je spoločným menovateľom najnovšej knihy Evy Zelenayovej. Autorka v nej slovenskému čitateľovi predkladá výber 55 úvah a 27 rozhovorov, ktoré uverejnila v „časopise tabuizovaných faktov“ Svedectvo. Jej glosy briske reflektujúce našu súčasnosť potvrdzujú nielen talent špičkovej novinárky, ale predovšetkým to, že kvalitnú žurnalistiku možno robiť len s úctou k pravde, bez politickej korektnosti. Jej texty svedčia o osobnej nebojácnosti, ojedinelej občianskej angažovanosti a pravdovravnosti, ktorá sa zo slovenskej spoločnosti dnes vytráca.

Slovensko sa opäť ocitá tam, kde už raz bolo. Tentokrát dobrovoľne, pričinením tých Sloveniek a Slovákov, ktorí sa za lepší obrok opäť raz driapu na cudzie bodáky. Znova nám chcú zakazovať slobodne myslieť, smelo hovoriť, písať bez obáv z možných negatívnych následkov, podpísať sa nedbajúc na možné nebezpečenstvo.

Aj preto je jedinečným mementom a vysoko aktuálnou sériou rozhovorov, čo nám pripomáťva osudy tých mužov a žien, ktorí verní svojmu kresťanskému svetonázoru, z lásky k slovenskému národu a v borbe za štátnu samostatnosť Slovenska na vlastnej koži a na koži svojich najbližších prežívali peklo totalitného režimu a desaťročia zažívali to, „čo Dante

nevidel“: stelesnené zlo, ľudskú zlobu, kobky komunistických koncentrákov a väzňíc, strelbu na hraniciach, život v tieni šibeníc, vyhasené životy mladých, starých, zničené rodiny...

Zrkadlenie Evy Zelenayovej pripomína, aby sme nezabúdali, že to všetko sa môže čo nevidieť zopakovať.

Jozef M. Rydlo

Exulantské verše (1945 – 1988)

Zostavil Martin Lacko

V uplynulých dňoch vyšla pod týmto názvom v Slovenskom dejepisnom spolku Bytča zaujímavá kniha veršov slovenských exilových básnikov, ktorú zostavil historik Martin Lacko. Je v nej v zaradených 115 básni a osem epigramov od autorov, ktorých z rozličných dôvodov postihol v polovici 20. storočia osud emigrantov. Napriek tomu, že boli nútení žiť v krajinách vzdialených stovky či tisícky kilometrov, v srdciach zostala natrvalo ich domovom. Hoci boli nútení žiť naplno v nových podmienkach v dovtedy pre nich cudzom svete, združovali sa v krajanských spolkoch, organizovali podujatia v rodnom jazyku, stretávali sa na bohoslužbách, vydávali tlač, rozličným spôsobom udržiavali so svojou rodnou krajinou kontakt cez svojich rodinných príslušníkov, priateľov a svoj vzťah k nej vyjadrovali aj mnohými veršami.

EXULANTSKE VERSE
(1945 – 1988)

ZOSTAVIL MARTIN LACKO

Kniha je rozdelená do siedmich častí: *Ozveny teroru*, *Osud utečenca*, *Spevy o národe a domovine*, *Martýri a osobnosti*, *Zradcom a odrodilcom*, *Modlitby za vlasť* a *Epigramy*. Ako

uvádza podnadpis sú z rokov 1945 – 1988, zozbierané z rozličných zbierok, kalendárov, ročeniek, almanachov, samizdatov, ktoré vyšli väčšinou v zahraničí. Pri každej básni je uvedené odkiaľ bola prevzatá aj keď to nevylučuje, že mohla byť uverejnená aj v inej publikácii. Kniha má 270 strán, je brožovaná a na titulnej strane je čiernobiela fotografia typickej slovenskej krajiny pripomínajúca obdobie, kedy ju mnohí autori opúšťali. Je v nej tvorba predovšetkým exilovej vlny po roku 1945 resp. 1948 a myšlienky slobody, ktorým zostali verní počas celého života zostávajú aktuálne aj dnes. Príhovor zostavovateľa Martina Lacka *Bolesť nielen exilová* približuje čitateľom dôvody exilu a podmienky v ňom a oboznamuje aj so slovenskou exilovou literatúrou, z ktorej nie všetko doteraz vyšlo tlačou. V závere je 25 krátkych medailónov autorov básní.

Ludovít Košík

STALO SA

1. decembra 1989 vláda ČSSR nariadila zrušiť drôtené zátarasy na hraniciach s Rakúskom, ktoré slobodný svet nazýval „železnou oponou“.

2. decembra 1946 sa začal proces proti J. Tisovi, A. Machovi a F. Ďurčanskému pred Národným súdom v Bratislave. Členmi senátu boli: predseda Igor Daxner a šiesti prísediaci, všetci evanjelického vyznania, alebo ateisti. Žalobcami boli Ľudovít Rigan, Juraj Šujan a vojenský prokurátor plukovník Anton Rašla.

4. decembra 2006 zomrel pápežský legát, prenasledovaný komunistickým režimom, Mons. Viktor Trstenský

6. decembra 2006 zomrel dlhoročný člen a funkcionár krajskej poľky v Žiline Emil Rafaj.

10. decembra 1947 bol na trest smrti zastrelením odsúdený generál armády SR a veliteľ Rýchlej divízie Jozef Turanec. Neskôr mu trest zmenili na

30 rokov väzenia. Zomrel vo väznici v Leopoldove v roku 1957.

14. decembra 1948 vláda rozhodla presunúť 65 000 verejných zamestnancov „do výroby“. Išlo o prvú masovú diskrimináciu politicky „nespolahlivých“ občanov brutálnym znížením ich spoločenskej pozície a pracovných ziskov. Tieto opatrenia pokračovali aj začiatkom päťdesiatych rokov a postihli 75 000 občanov.

22. decembra 1948 zomrel slovenský arcibiskup Karol Kmeťko, sídelný biskup nitriansky. Jeho nástupcom sa stal Eduard Nécsey.

22. decembra 1949 schválilo Predsedníctvo ÚV KSČ návrh na mocenský zákrok proti kláštorom.

27. decembra 1992 zomrel v Bratislave bývalý poslanec Slovenského snemu a najbližší spolupracovník Karola Sidora, komunistickým režimom prenasledovaný Pavol Čarnogurský.

31. decembra 1992 zanikol štát-

ny útvar Česká a Slovenská federatívna republika.

December 1987. Vyše 500 000 ľudí podpísalo petíciu katolíkov za náboženskú slobodu. Iniciatíva vyšla z Moravy, ale najväčšiu odozvu vyvolala na Slovensku (vyše 300 000 podpisov).

December 1955. Podľa odhadu nemeckého historika J. G. Hoenscha bolo v Česko-Slovensku 230 „nápravných zariadení“ (väzníc, pracovných táborov, uránových baní a pod.) a v nich 240 000 uväznených občanov, z ktorých asi 80 percent za politické „zločiny“.

V rokoch 1948 – 1955 bolo v socialistickom Česko-Slovensku materiálne zničených 27 500 000 kníh, z najväčšej časti to boli publikácie zhabané v kláštoroch a v iných náboženských inštitúciách a panských sídlach. Ďalšie státisíce vzácnych vydání boli rozpre-
dané zahraničným antikvariátom.

Kde sa končí hranica trpezlivosti

Mladý človek je iste častejšie agresívny, ale určite aj preto, že je ešte neskúsený a neistý. Časom však, vďaka skúsenostiam a Božej milosti, nachádza tú hranicu, ktorej prekroenie už nie je únosné ani pre neho, ani pre jeho blízkych. Súčasný tlak na ľudí a ich bezprecedentná manipulácia spôsobujú, že celkom určite hranicu únosnosti prekračujú.

Rešpektovať vonkajšiu moc je iste potrebné a užitočné a hocijaký poriadok je lepší ako anarchia, ale terajší fyzický a psychický tlak na ľudí, ich rodiny a spoločenstvá, už presahuje znesiteľnú mieru. Ježiš iste odporúčal do maximálne možnej miery poslušnosť autorite a napriek prísnej kritike rešpektoval aj duchovné authority svojej doby. Hovoril o nich ako o tých, ktorí síce dobre hovorili, ale už podľa toho nekonajú. Čo však, keď naše svetské i duchovné authority už ani dobre nehovoria a nielen cudzia, ale už ani vlastná ľudská dôstojnosť pre nich nič neznamená?

Pastier má brániť svoje stádo

Ježiš nás v Evanjeliu podľa Jána (17, 9) upozorňuje - na rozdiel od pápeža Františka - že neprosí za svet, ale za tých, ktorých mu jeho Otec dal. Súčasná situácia vo svete je taká, že vrchnosti nás priamo žiadajú, aby sme svojim blízkym a na nás odkázaným ubližovali a v prvom rade brali ohľad nie na večné a ľudské, ale na akési núdzové a dočasné ani nie zákony, ale len vyhlášky a vestníky. A náš hlavný pastier sa k tomuto všetkému pripája a zdá sa, že viac mu záleží na konaní a plánoch globálne etablovaných svet-
ských autorít, než na slobode vlastných trpiacich, zúfalých a po-

maly už dokonale dezorientovaných ovečiek. Máme byť prísni, disciplinovaní a dobrovoľne sa obmedzovať.

Akú má však logiku zatvárať prevádzky a podniky, kde sa ukáže pár ľudí za hodinu a mohutné obchodné, finančné a informačné spoločnosti fungujú ďalej bez akýchkoľvek problémov, dokonca zisky nebyvaly navyšujú?

Niet nad sedliacky rozum

Človek má zlý pocit, že ak do novembra '89 platilo heslo „Proletári všetkých krajín, spojte sa“, tak teraz začala platiť mantara „Vírusy všetkých krajín, spojte sa!“ Obe tieto heslá fungujú ako biče a kyjaky na tých ľuďoch, ktorí chcú len to, aby oni a ich rodiny dôstojne žili a hlavne prežili.

Vírusy iste existujú a spôsobujú choroby, ale nemôžu byť zámenkou pre zavádzanie celosvetového policajného štátu a pre nekompromisné oddeľovanie poslušných od takzvané neposlušných a o trestanie, ba až likvidáciu nepohodlných ľudí, ktorým už pomaly, ale isto, zakazujú sa na niečo aj opýtať.

Je nepochybne užitočné a prikazuje sa modliť za našich duchovných i svetských predstaviteľov, ctiť si ich a poslúchať. Ale len v tom prípade, ak sú ich usmernenia v súlade s Božími a svetskými zákonmi a nepáchajú na ľuďoch zločiny proti ľudskosti.

Rešpektujeme, že existuje kontrola, ale nemajte človeka za vola! Nekopte pre nás až také hlboké jamy, lebo veľmi skoro padnete do nich aj vy sami! To platilo v časoch písania Biblie a platí to aj dnes.

Vlado Gregor

PRIPOMÍNAME SI

V decembri 2020 si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

40 rokov

Štefan Drábek, Nitra 21.12.1980

65 rokov

Ing. Miroslav Čatár 5.12.1955
Eva Habánková, Trenčín 23.12.1955
Ing. Lýgia Machovičová, Bratislava 16.12.1955

70 rokov

Bc. Vlasta Berková, Trnava 2.12.1950
ThMgr. Ignác Juruš, Dlhá 5.12.1950

75 rokov

Emília Melková, Bratislava 29.12.1945

80 rokov

Ing. Anton Ondrejka, Bratislava 4.12.1940

81 rokov

Jaroslav Bakoš, Nemšová 28.12.1939
Marta Bartošová, Trenčín 27.12.1939

82 rokov

Melánia Straková, Piešťany 25.12.1938
Ing. Viliam Zopp, Bratislava 2.12.1938
Eva Karnayová, Michalovce 11.12.1938

84 rokov

Helena Stančíková, Brezno 1.12.1936
Mária Gregušová, Nitra 6.12.1936
Hedviga Slivková, Ilava 20.12.1936
Natália Hockicková, Spišské Podhradie 15.12.1936

86 rokov

Štefan Hrizák, Považská Teplá 25.12.1934
Anastázia Kulášová, Bratislava 15.12.1934

88 rokov

Matej Benčík, Komárno 16.12.1932

89 rokov

Gustáv Hrabovec, Dolný Kubín 24.12.1931
Pavol Kuľa, Levoča 18.12.1931

90 rokov

Ján Volanský, Žilina 25.12.1930

91 rokov

Eva Slimáková, Limbach 22.12.1929
MUDr. Mária Slugeňová, Levoča 25.12.1929

94 rokov

Valéria Mitošinková, Bratislava 16.12.1926
Anna Mazáková, Púchov 17.12.1926

Jubilantom srdečne blahozeláme

Šesť rokov bez Karola Šranka

Nezabúdame na nášho bývalého člena a hospodára našej RO PV ZPKO v Nitre Karola Šranka. Pri príležitosti šiesteho výročia jeho úmrtia boli sme sa 20. novembra pokloniť pri jeho hrobe vo Veľkom Lapáši. Zaspomínali sme na neho, položili kvety na hrob, zapálili sviečky a tichou modlitbou sme sa rozlúčili: Agáta Fišerová, Jana Verešová, Jozef Turček a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová.

(al)

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciam na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časo-

pisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda nepravníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109 alebo sa kontaktujú na tel. číslo 02-526 381 56.**

Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 10 EUR
Mária Halexová, Banská Bystrica 10 EUR
Jolana Švihoríková, Hajská 20 EUR
Viktor Šimonovič, Levice 80 EUR
Ing. Marián Hromádka, Trnava 20 EUR
RNDr. Janka Javorová, Bratislava 10 EUR
Ing. Viliam Zopp, Bratislava 10 EUR
ThMgr. Ignác Juruš, Dlhá 1000 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 88 rokov, 12. novembra 2020, zomrel **Anton TOMÍK** z Bratislavy, jeden zo zakladajúcich členov našej organizácie v roku 1990, člen pobočky PV ZPKO Bratislava - mesto. Posledná rozlúčka sa konala 18. novembra 2020 na Martinskom cintoríne v Bratislave za účasti najbližších členov rodiny. Za PV ZPKO sa vzhľadom na obmedzený počet účastníkov pohrebu zúčastnil len predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda.

† Vo veku nedožitých 67 rokov, 23. novembra 2020, zomrel **Marián ŠUMAN BURDEJ** z Bratislavy, člen pobočky PV ZPKO Bratislava - mesto. Posledná rozlúčka sa konala 27. novembra 2020 v krematóriu v Bratislave.

† Vo veku 88 rokov, 18. novembra 2020, zomrel **František BOŽA** z Bardejova, člen pobočky PV ZPKO v Humennom. Posledná rozlúčka sa konala 21. novembra 2020 na mestskom cintoríne v Bardejove.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

● **Malé kníhkupectvo Svojeť** v bratislavskej Lige pasáží ponúka knihy, ktoré inde nekúpíte. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v pondelok **od 9.00 hod. do 12.00 hod.** Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Na pamätníku pribudli ďalšie mená

Tohtoročný Deň boja za slobodu a demokraciu sice poznamenali opatrenia súvisiace s pandemiou koronavírusu, napriek tomu naša organizácia počas pietnej spomienky odhalila šesť nových pamätných tabulí s menami popravených, umučených

a zlikvidovaných na úteku. Mená zlikvidovaných na úteku sa nachádzajú na tabuliach v prvom rade a pokračujú na prvej tabuli v druhom rade po čiaru. Pod ňou sú mená umučených a popravených a na ostatných dvoch tabuliach mená umučených.

JOZEF REŽ	+ 6.4.1905	† 9.6.1949
MÁRIA ROZMAŇOVÁ	+ 1907	† 9.12.1952
PETER SAURIEN	+ 9.8.1967	† 21.4.1989
RICHARD SCHLENZ	+ 20.1.1939	† 27.8.1967
ZOLTÁN SYLAK		† 19.8.1956
ZIKMUND ŠÁL	+ 12.12.1928	† 14.10.1954
JÁN ŠPONIAR	+ 1927	† 21.4.1949
HARTMUT TAUTZ	+ 10.2.1968	† 8.8.1986
LUDOVÍT TOLTIN	+ 21.1.1923	† 6.5.1953
ANTON TODT	+ 11.2.1906	† 4.10.1957
ILLÉS TÓTH	+ 14.6.1937	† 29.7.1956
TIBOR VALTER	+ 18.5.1938	† 30.11.1954
LADISLAV VRANÁK	+ 10.9.1937	† 4.9.1956
ANDREJ ŽABKA	+ 1923	† 3.5.1955

ALOJZ JANOTA	+ 18.9.1927	† 30.9.1955
FERENC JOBBAGY	+ 12.4.1915	† 1.7.1968
SANDOR JOO	+ 8.9.1932	† 19.8.1956
JOZEF KOLARCZYK	+ 9.3.1929	† 20.7.1962
JOSEF KOVÁČ	+ 9.2.1922	† 27.4.1957
JÁN KRIVÁK	+ 8.9.1927	† 6.8.1959
FRANTIŠEK LUKASZEK	+ 18.9.1930	† 22.7.1958
RUDOLF MANCUŠKA	+ 14.4.1926	† 17.11.1953
PAWEL MEDWID	+ 3.5.1939	† 11.7.1961
JAN IGNACY MROHS	+ 29.5.1938	† 1.8.1960
KAROL OSUSKÝ	+ 16.5.1945	† 27.8.1968
ANTAL PANGRACZ	+ 1936	† 20.10.1955
ANASTOLIJ PAVLÍK	+ 7.7.1951	† 17.10.1970
MILAN PLECHO	+ 12.8.1946	† 1.12.1963
JOZEF POLKA	+ 27.9.1923	† 19.4.1949

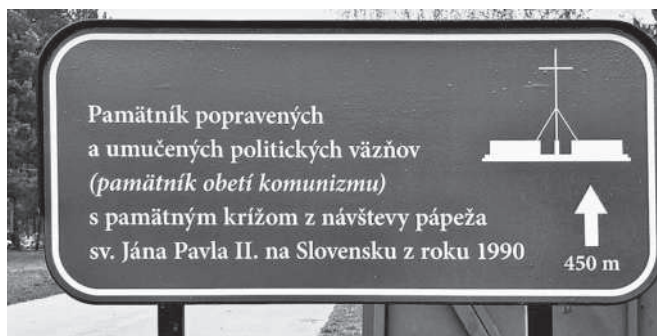
JÁN ANDEL	+ 17.2.1911	† 11.4.1948
BEDŘICH BARTONĚK	+ 21.11.1912	† 30.6.1955
JÁN BAŠTA	+ 15.4.1928	† 10.3.1950
ABRAHÁM BERKOVÍČ	+ 25.8.1908	† 11.4.1950
DIANYZY BIELANSKY	+ 1.4.1939	† 16.7.1975
JOZEF BÍZEK	+ 20.2.1923	† 1.12.1953
FRANTIŠEK BORKA	+ 17.1.1941	† 18.4.1957
JÁN BREŇČIČ	+ 1.9.1939	† 22.5.1962
ŠTEFAN BUČEK	+ 26.12.1926	† 31.10.1949
RUDOLF ERWIN BUSS	+ 20.3.1946	† 23.5.1974
MILAN DLUBAČ	+ 20.8.1958	† 7.7.1980
MILAN EHRENFELD		† 9.12.1952
GÁBOR FEKETE	+ 13.5.1929	† 19.8.1956
MATĚJ FORHAY	+ 26.2.1911	† 8.6.1951
JOZEF M. HOLOTA	+ 27.9.1931	† 6.6.1964

VLADIMÍR CAGAŠEK	+ 13.3.1945	† 9.8.1966
OLDŘICH FIALA	+ 26.12.1926	† 1.9.1951
IVAN FROSTIG	+ 15.1.1888	† 17.10.1952
JAROSLAV PEŠKE	+ 8.1.1903	† 10.11.1951
ALOJZ PORTEŠ	+ 16.8.1946	† 9.8.1966
KAREL VOLF	+ 15.6.1932	† 24.3.1955

CYRIL BYSTRÍK JANÍK	+ 5.1.1952	† 9.11.1998
JAROSLAV RUSNÁK	+ 7.4.1937	† 1.3.1977
LUDOVÍT ALOJZ SENÁŠI		† 1974
ŠTEFAN ADAMÍK	+ 10.12.1909	† 16.1.1955
ŠTEFAN BAČA	+ 7.7.1914	† 2.11.1957
JOZEF BALZER	+ 9.1.1920	† 19.11.1955
GUSTÁV ADOLF BEŽO	+ 27.11.1890	† 9.6.1952
BARBORA BOLNIGHOVÁ	+ 23.12.1894	† 31.3.1956
FERDINAND BRINDZA	+ 19.4.1926	† 10.4.1958
JOZEF BURZA	+ 4.8.1932	† 23.1.1957
MÁRIA CINTULOVÁ	+ 28.2.1914	† 1.9.1957
ANNA FIALOVÁ	+ 1.2.1910	† 1.9.1953

JURAJ FOJT	+ 7.8.1927	† 7.7.1949
MIKULÁŠ FUCHS	+ 24.10.1906	† 31.8.1955
ANDREJ GERÁT	+ 22.12.1891	† 1.1.1954
JÓZEF GMITTER	+ 14.3.1920	† 3.9.1951
JOZEF HARVAN	+ 14.2.1896	† 2.7.1960
FRANTIŠEK HOLÝ	+ 9.9.1924	† 7.2.1954
RUDOLF HRAŠKO	+ 25.11.1906	† 5.2.1962
JÁN HROMADA	+ 18.9.1929	
JOZEF CHARVÁTEK	+ 2.2.1932	† 17.5.1955
JURAJ ILENIN	+ 3.8.1911	† 16.6.1959
FRANTIŠEK JAKUBKO	+ 30.3.1917	† 14.2.1955
RUDOLF KOMANDERA	+ 17.5.1921	† 6.1.1953
GEJZA KOŠTA	+ 23.2.1920	† 7.9.1950
PAVOL KOVÁCS	+ 16.1.1883	† 1.5.1949
MIKULÁŠ KOVÁČIK	+ 19.6.1892	† 20.4.1954
LUDVÍK KRAJÍČEK	+ 2.11.1911	† 24.7.1953
JOZEF LEŽÁK	+ 27.8.1923	† 3.10.1955
JURAJ MAKO-VYŠNÝ	+ 24.10.1889	† 17.4.1959

MICHAL MATIS	+ 4.2.1911	
JÁN JAROMÍR MICHAL	+ 13.9.1925	† 31.12.1952
VASIL' MIKULA	+ 31.12.1893	† 20.5.1958
ŠTEFAN PETERKA	+ 6.2.1910	† 30.8.1959
MIRON PETRAŠOVIČ	+ 28.9.1890	† 9.8.1959
AUGUSTÍN RAŠKA	+ 6.1.1893	† 27.7.1953
MIKULÁŠ RUSSNÁK	+ 30.4.1878	† 2.12.1954
RUDOLF RYBÁR	+ 12.4.1916	
KRISTÍNA ŠEVČIKOVÁ	+ 3.8.1898	† 12.4.1958
ŠTEFAN ŠIMON	+ 28.4.1927	† 27.1.1955
TOMÁŠ ŠTEFAŇÁK	+ 7.3.1930	† 17.7.1961
MÁRIA TENCEROVÁ	+ 28.6.1921	† 7.4.1960
JOZEF TRAUTENBERGER	+ 17.3.1929	
METOD D. TRČKA	+ 6.7.1886	† 3.4.1959
VOJTECH TVRDOŇ	+ 19.9.1897	† 22.12.1958
RUDOLF VAŇÚR	+ 6.8.1924	
VILIAM ZELINKA	+ 6.6.1933	† 29.11.1957
ALOJZ ZORVAN	+ 12.4.1920	† 8.11.1955
JURAJ ŽIGO	+ 2.5.1903	† 25.1.1961

Pri vchode do cintorína v bratislavskej Vrakuňi je umiestnená tabuľa, ktorá informuje návštevníkov o umiestnení pamätníka obetí komunizmu. ● Nápis na stĺpe kríža pripomína jeho pôvod.